

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum : 21 januari 2014

Voorstel van : college van burgemeester en wethouders

Onderwerp : Functioneel Ontwerp Transitie Jeugdzorg

Samenvatting

De gemeente wordt met ingang van 2015 verantwoordelijk voor de jeugdzorg. De gemeente Boekel bereidt samen met 19 gemeenten in regio Noordoost-Brabant deze transitie voor. Op grond van de eerder vastgestelde visie leggen wij hierbij het Functioneel Ontwerp Transitie Jeugdzorg ter vaststelling voor aan uw raad.

Voorgesteld besluit:

Het Functioneel Ontwerp Transitie Jeugdzorg Noordoost-Brabant vaststellen.

Inleiding/probleemstelling:

Door de decentralisatie van de jeugdzorg met ingang van 1 januari 2015 worden de gemeenten verantwoordelijk voor bijna alle vormen van hulp en zorg voor jeugdigen en opvoeders. Het decentralisatieproces bevat een inhoudelijke, bestuurlijke en organisatorische kant:

- Het gaat niet alleen om het verleggen van verantwoordelijkheden en financiering,
- maar ook om transformatie: het opnieuw vormgeven van het stelsel van ondersteuning en zorg voor jeugdigen en hun opvoeders.

Vanaf 2011 zijn de 19 gemeenten in de regio Noordoost-Brabant met elkaar aan het werk om dit stelsel te realiseren. Hiervoor is een startnotitie, visiedocument en functioneel ontwerp ontwikkeld. Het functioneel ontwerp ligt nu ter besluitvorming aan u voor.

Relatie met eerdere besluitvorming:

Op 20 juni 2013 is het visiedocument Transitie Jeugdzorg vastgesteld. Op grond daarvan is nu een beleidsplan opgesteld, genaamd Functioneel Ontwerp Transitie Jeugdzorg Noordoost-Brabant, dat hierbij ter vaststelling aan uw raad wordt voorgelegd.

In relatie hiermee wordt in een afzonderlijk voorstel ook het regionaal transitiearrangement (RTA) aan u voorgelegd.

Beoogd resultaat:

De transitie biedt gemeenten meer mogelijkheden voor integrale en daarmee effectievere hulp aan jeugdigen en gezinnen. Decentralisatie van de jeugdzorg biedt volop kansen voor verbetering.

Onze belangrijkste uitgangspunten voor het nieuwe jeugdzorgstelsel zijn:

- Ouders zijn als eersten verantwoordelijk voor het gezond en veilig opgroeien van hun kinderen, voor de ontwikkeling van de talenten van hun kinderen op weg naar een zelfstandig leven;
- De overheid komt pas in beeld als dit niet vanzelf gaat;
- Met eerdere ondersteuning en zorg op maat en een betere samenwerking rond gezinnen.

Kinderen, ouders en andere opvoeders moeten dus gemakkelijk ergens terecht kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien. Dat voorkomt mogelijk het ontstaan of het verergeren van problemen. Wanneer er problemen zijn, wordt er, indien nodig, snel en op maat hulp en ondersteuning geboden, waardoor de problemen niet escaleren. Deze gespecialiseerde jeugdzorg moet naadloos aansluiten op de jeugdtaken waar gemeenten nu al verantwoordelijk voor zijn.

Keuzemogelijkheden:

Reeds in een vroeg stadium hebben de gemeenten in Noordoost-Brabant gekozen om samen op te trekken met het oog op de transitie jeugdzorg. Naast de wettelijke plicht om een aantal zaken in regionaal verband te organiseren, komt dit voort vanuit het besef dat voor iedere gemeente geldt dat deze taak niet individueel uitvoerbaar is. De argumenten hiervoor zijn al in de startnotitie benoemd en tijdens het verdere proces bevestigd.

De regionale samenwerking heeft betrekking op beleidsvoorbereiding en voor een belangrijk deel ook op uitvoering. Echter zoals in het functioneel ontwerp aangegeven wordt bewust gekozen om onderdelen zo veel mogelijk lokaal of subregionaal uit te gaan voeren.

Argumenten:

In het functioneel ontwerp Transitie Jeugdzorg staat hoe we de jeugdzorgtaken gaan uitvoeren

Door de invoering van de Jeugdwet worden alle gemeenten vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de organisatie en financiering van bijna alle vormen van jeugdhulp en jeugdzorg. Met de vaststelling van het visiedocument (juni 2013) zijn de globale kaders door de 19 gemeenteraden vastgesteld. Binnen deze globale kaders is het functioneel ontwerp op tactisch niveau verder uitgewerkt. Per hoofdstuk zijn er door de 19 gemeenteraden diverse besluiten te nemen op grond waarvan de uitvoering geregeld kan worden.

Door de inrichting van het nieuwe jeugdzorgstelsel worden de huidige gemeentelijke jeugdtaken aangesloten op de nieuwe gemeentelijke jeugdzorgtaken

Voor de pijlers van het nieuwe jeugdzorgstelsel is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de bestaande situaties in gemeenten en van hieruit verder te bouwen. Daarnaast zijn er lokale en sub regionale verschillen tussen de samenwerkende gemeenten. Professionals in de basisteams krijgen veel verantwoording en mandaat om snel de juiste hulp in te kunnen zetten. Zij moeten snel zelf zorg kunnen leveren en indien nodig hulp erbij kunnen halen. In principe wordt zoveel mogelijk dicht bij de kinderen/gezinnen opgelost. Alleen bij opschaling en inzet van dure gespecialiseerde jeugdzorg is afstemming en samenwerking met andere professionals nodig. Wel worden er afspraken gemaakt over de basiskwaliteit en deskundigheid om snel en efficiënt de juiste ondersteuning te organiseren. De ondersteuning in het gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering) en organisatie van AMHK moeten goed passen bij de inrichting van het stelsel zoals wij dit voor ogen hebben. Het is juist de bedoeling maatregelen in het gedwongen kader te verminderen. Dit kan door jeugdigen en gezinnen eerder in beeld te krijgen en, met de juiste ondersteuning, kinderen langer thuis te laten wonen. Uiteraard met als voorwaarde dat de veiligheid gegarandeerd kan worden. Daarom is een gecertificeerde instelling nodig die nauw samenwerkt in het lokale systeem waar professionals elkaar snel vinden. We gaan uit van eigen kracht van gezinnen en het feit dat zij zelf regie moeten kunnen voeren, of hierop aangesproken worden. De mogelijkheid van PGB is hierbij ondersteunend. De juiste hulp moet ingezet worden en het stelsel moet betaalbaar blijven.

Door afstemming met de andere transities en maatschappelijke ontwikkelingen ontstaat een integrale aanpak binnen het sociale domein

Het speelveld en de dynamiek waar de transitie jeugdzorg zich in beweegt heeft veel raakvlakken met de andere ontwikkelingen in het sociale domein zoals de transitie AWBZ, Participatiewet, Passend Onderwijs, en ontwikkelingen op het terrein van (jeugd-)Veiligheid).

Door regionale samenwerking is de uitvoering van gespecialiseerde jeugdzorgtaken mogelijk.

Uitgangspunt in de nieuwe Jeugdwet is, dat iedere gemeente verantwoordelijk is voor haar eigen inwoners. In onze regio spreken we af, wat we lokaal/sub regionaal kunnen organiseren vooral daar te laten. Alleen voor specialistische jeugdzorg wil de regio solidair zijn. In de eerste plaats is er een wettelijke verplichting tot regionale samenwerking voor de jeugdbescherming, jeugdreclassering en AMHK. Daarnaast zijn er onvoorzienbare fluctuaties in het zorggebruik die grote financiële gevolgen kunnen hebben die individuele gemeenten alleen niet kunnen dragen. Tot slot zijn er schaalvoordelen voor gezamenlijke inkoop, instandhouding en efficiënt gebruik van specialistische voorzieningen. Deze solidariteit geldt zowel voor gezamenlijk beleid als voor gezamenlijke organisatie van de inkoop van zorg.

Met de basisovereenkomst kan gestuurd worden op bekostiging en kwaliteit

De Jeugdwet biedt gemeenten een redelijke mate van beleidsvrijheid om invulling te geven aan de uitvoering van sturing. In het visiedocument is er voor gekozen om voor bestuurlijk aanbesteden te kiezen

omdat dit recht doet aan het complexe karakter en de netwerkstructuur van het sociale domein. Het model van bestuurlijk aanbesteden werkt met twee niveaus van contracteren. In de basisovereenkomst zijn de spelregels voor de omgang tussen gemeenten en partners vastgelegd (deze ligt nu voor). In deelovereenkomsten wordt afgesproken welke effecten we willen bereiken en welk budget en welke voorwaarden nodig zijn. Hier kan zowel voor klassieke subsidie als voor inkoop gekozen worden. Via een uitgebreid inspraaktraject is de huidige basisovereenkomst tot stand gekomen. Hierdoor is er overeenstemming met alle partijen die zorg gaan aanbieden om dit in deze constructie te doen.

Door het inzetten van de huidige gemeentelijke middelen jeugdtaken en de decentralisatie uitkering jeugdzorg kan het nieuwe jeugdzorgstelsel bekostigd worden.

De decentralisatie van de jeugdzorg gaat gepaard met een bezuiniging die oploopt van 4% in 2015 naar 15% in 2017. Daarnaast moet er een verschuiving van zware zorg naar lichte zorg gaan plaatsvinden. Al die zaken moeten tegelijkertijd gebeuren. De bedragen in de meicirculaire zijn voorlopig. . Waarschijnlijk zal de decentralisatie-uitkering in ieder geval volledig nodig zijn om het nieuwe jeugdzorgstelsel te financieren en de bestaande basisteams beter toe te rusten op hun nieuwe taak en zwaardere en grotere doelgroep.

Functioneel ontwerp

Voor de verdere overwegingen en onderbouwing wordt verwezen naar de tekst van het functioneel ontwerp. De beslispunten uit het functioneel ontwerp zijn:

- a. Het nieuwe jeugdzorgstelsel op hoofdlijnen :
 - Het nieuwe jeugdzorgstelsel bouwt op de pijlers basishulp via basisteams jeugd en gezin, flexibel aanbod en gespecialiseerde voorzieningen.
 - Iedere gemeente in de regio Noordoost richt een basisteam jeugd en gezin op met voldoende kwaliteit, deskundigheid en omvang zodat dit een van de toegangen wordt naar gespecialiseerde jeugdzorg.
 - De gezamenlijke gemeenten maken het mogelijk een persoonsgebonden budget (PGB) te verstrekken onder een aantal voorwaarden.
 - De gezamenlijke gemeenten kiezen voor de inrichting van één gecertificeerde instelling op het niveau van Noordoost die voldoet aan de eisen zoals genoemd in het functioneel ontwerp.
 - De gezamenlijke gemeenten kiezen voor één regionale organisatie voor het melden van kindermishandeling en huiselijk geweld (AMHK). Dit AMHK wordt ondergebracht bij de op te richten gecertificeerde instelling.
 - De gezamenlijke gemeenten kiezen voor één integrale crisisdienst.
- b. Het nieuwe jeugdzorgstelsel binnen het brede sociale domein:
 - De gezamenlijke gemeenten zorgen voor een goede afstemming tussen de basisteams jeugd en het onderwijs. Zo nodig wordt er een gecombineerd arrangement gemaakt.
 - De gezamenlijke gemeenten zorgen voor een naadloze aansluiting tussen jeugdhulp 18- naar jeugdhulp 18+.
- c. Vormgeving regionale samenwerking:
 - De gezamenlijke gemeenten stellen vast voor welke vormen van jeugdzorg regionaal en voor welke vormen sub regionaal en lokaal wordt samengewerkt. Deze samenwerking betreft zowel beleid als inkoop van deze zorg.
 - De gezamenlijke gemeenten kiezen voor meerjarige financiële solidariteit voor de benoemde gespecialiseerde jeugdzorgvormen omdat de noodzaak hiervoor aanwezig geacht wordt. Er moeten voldoende financiële prikkels worden ingebouwd voor gemeenten om het lokaal aanbod in stand te houden.
- d. Sturing, bekostiging en kwaliteit
 - De gezamenlijke gemeenten kiezen ervoor om de basisteams functiegericht te bekostigen. De overige jeugdhulp wordt prestatiegericht bekostigd. Over de bekostigingsstructuur AMHK en crisisdienst gaan de gemeenten in gesprek.
 - De gezamenlijke gemeenten stemmen in met de conceptbasisovereenkomst bestuurlijk aanbesteden (bijlage III) als onderlegger voor het toekomstig overleg tussen gemeenten en instellingen.
 - De gezamenlijke gemeenten blijven Zorg voor Jeugd gebruiken als registratiesysteem waarmee instellingen aansluiten op de Landelijke Verwijsindex Risicojeugd.

e. Financiën:

- De gezamenlijke gemeenten stellen vanaf 2015 de decentralisatie-uitkering jeugd vanuit de Jeugdwet beschikbaar, ter financiering van het nieuwe jeugdzorgstelsel.
- De huidige middelen voor het preventief jeugdbeleid voor het basisaanbod worden in stand gehouden.
- De gezamenlijke gemeenten maken het organisatorisch en financieel mogelijk om verlengde jeugdzorg te bieden voor jongeren in de leeftijd van 18 t/m 23 jaar in afstemming met de transitie AWBZ in de regio.

Financiële gevolgen en dekking:

Zoals bij de beslispunten aangegeven wordt ter financiering van het nieuwe jeugdzorgstelsel voorgesteld de decentralisatieuitkering die beschikbaar wordt gesteld op grond van de Jeugdwet volledig in te zetten voor de bekostiging van de nieuwe jeugdzorgtaken.

De hoogte van deze uitkering is berekend op grond van zorgverbruik in het verleden, met daarop een bezuiniging oplopend van 4% in 2015, 10% in 2016 tot 15% vanaf 2017.

In de meicirculaire 2013 zijn de eerste voorlopige bedragen bekend gemaakt. Voor de gemeente Boekel is een bedrag bekend gemaakt van € 1.856.700 voor 2015. In de decembercirculaire 2013 is deze raming bijgesteld tot € 2.007.739.

Er is aangegeven dat de bedragen definitief worden vastgesteld in de meicirculaire 2014.

Daarnaast is het voorstel de huidige middelen voor preventief jeugdbeleid voor het basisaanbod in stand te houden. Dit betreft voor Boekel ongeveer € 290.000 per jaar te behoeve van de lokale jeugdgezondheidszorg, waaronder het Centrum voor Jeugd en Gezin en preventief aanbod zoals consultatiebureau, schoolmaatschappelijk werk, jeugdpreventiewerk. Dit aanbod wordt geïntegreerd in het nieuwe stelsel, en vormt een belangrijke basis om de transformatie tot stand te brengen. Deze middelen worden niet buiten beschouwing gelaten in het ombuigingstraject 2015-2018.

Risico's:

Er is nog veel onzekerheid over de daadwerkelijke kosten die voortkomen uit de nieuwe taken. Het lukt maar moeizaam om de cijfers van de verschillende bronnen compleet en vergelijkbaar te krijgen en terug te vertalen tot gemeenteniveau. Daarnaast gaan deze cijfers over het gebruik onder het huidige stelsel waarvan duidelijk is dat de gemeenten het vanuit de beschikbare middelen niet in stand kunnen houden. Op diverse onderdelen van de verdere uitvoering zal worden gestuurd op transformatie waarbij een beroep gedaan wordt op de eigen kracht van ouders en hun omgeving en waardoor de inzet van duurdere zorgvormen moet verminderen. De beschikbare middelen zoals hierboven aangegeven bepalen de grens waarbinnen de taken vervuld gaan worden. De gezamenlijke gemeenten en partners zijn hiervan doordrongen en gaan uit van dit zelfde uitgangspunt.

Uitvoering en evaluatie:

Na vaststelling van het functioneel ontwerp door uw raad, wordt op grond van de daarbij genomen besluiten verder gewerkt aan een uitvoeringsplan onder verantwoordelijkheid van ons college.

Deze verdere uitwerking wordt regionaal gecoördineerd maar wordt voor een groot deel subregionaal en lokaal ingevuld. Hierbij wordt ook aangesloten bij de ontwikkeling van een sociaal wijkteam vanuit de aanverwante transitie. Bij dit proces worden lokale instanties betrokkenen zoals scholen en huisartsen. Ook wordt de WMO adviesraad hierbij betrokken. Uw raad wordt van deze verdere ontwikkelingen op de hoogte gehouden.

Naast monitoring en registratie van de uitvoering van de jeugdzorgtaken, zal in het uitvoeringsplan ook vastgelegd worden hoe evaluatie en verantwoording naar de gemeenteraad wordt vormgegeven. De raadsbesluiten uit het functioneel ontwerp vormen daarvoor het kader.

Communicatie:

- Gemeenteraadsleden, de WMO adviesraad en betrokken instanties zoals onder andere onderwijs, voorscholen en huisartsen zijn tussentijds geïnformeerd en betrokken bij de beleidsvorming van de

transities. Dit is op verschillende manieren gebeurd via een podiumbijeenkomst, via een subregionale raadsbijeenkomst en chatsessies. Nu ligt de formele besluitvorming voor.

- Gemeenten Brabant Noordoost: Er wordt structureel overleg gevoerd met de 19 gemeenten van Brabant-Noordoost. De invulling en invoering van het nieuwe jeugdzorgstelsel wordt door deze 19 gemeenten in gezamenlijkheid gedaan. Binnen de regio hebben de gemeenten 's-Hertogenbosch en Oss de rol van regionale projectleiders. Via de subregio Uden/Veghel waar Boekel deel van uitmaakt zijn wij vertegenwoordigd binnen het aanjaagteam en andere bepalende werkgroepen.
- Jeugdzorgaanbieders: Gedurende het gehele proces van de transitie jeugdzorg worden de huidige aanbieders van jeugdzorg regelmatig schriftelijk en mondeling geïnformeerd over en betrokken bij het proces.

Voorstel:

Het Functioneel Ontwerp Transitie Jeugdzorg Noordoost-Brabant vaststellen

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel
De secretaris de burgemeester

H. van Zutven, loco

P.M.J.H. Bos

Bijlagen ter inzage:

Functioneel Ontwerp Transitie Jeugdzorg Noordoost-Brabant, met bijlagen